

Kmetijski list

Glasi „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

celoletno . . . . . Din 12-50
pololetno . . . . . Din 6-25
Posamezna številka . . . . . Din 0-50

**Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane za:
male oglase . . . . . Din 0-25
uradne razglase . . . . . Din 0-40
reklame . . . . . Din 0-50

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Shodi „Samostojne kmetijske stranke“.

Dne 25. marca:

Ob enajstih dopoldne bo shod pri Majcnu v Mokronogu. Poročala bosta tovariša minister Pucelj in poslanec Majcen.

Ob pol treh popoldne v Domžalah na «Novi pošti». Shod prireditelja tovariša poslancev Mrmolja in Dobnik.

V Ponikvi ob južni železnici bo pri Martinu Zdolšku ob osmih dopoldne shod tovarišev poslancev Drofenika in Ureka.

Dne 26. marca:

Pri Sv. Lenartu. Shod bo v posojilničnih prostorih ob pol devetih dopoldne. Poročala bosta tovariša minister Pucelj in poslanec Mrmolja.

V Dobropoljah bo shod ob osmih dopoldne v Stihovi dvorani. Poročala bosta tovariša poslancev Majcen in Kušar.

Pri Sv. Štefanu pri Šmarju bo shod po sv. maši pri Johancu. Poročala bosta tovariša poslancev Drofenik in Urek.

Tovariši, udeležite se shodov povsod polnoštevilno! V boj za Staro pravdo!

Ne bodite pozabljivi!

Naravnost neverjetna je pozabljenost našega naroda. Vsled svoje pregovorne dobrosrčnosti pozablja naš narod na vse, na največje krivice in na najokrutnejša nasilja, na najnesramnejše sleparije kakor tudi na vse silno redke dogodke, ko mu je na kratko zasijalo solnce pravice. Ta pozabljenost je vzrok, da še danes ni kmet osamosvojen, ta pozabljenost je kriva, da še danes vodijo kmeta njegovi največji nasprotniki. Rakrana slovenskega kmeta je njegova pozabljenost, kar potrjuje vsako poglavje njegove zgodovine.

Prost in srečen je živel naš narod, ko je bil svoboden. Vsega je imel v izobilju in nihče ni gospodoval nad njim. Kar je pridelal, je pridelal zgolj zase in za nikogar drugega.

Prišli pa so mogočni Franki in Bavarci, ki so samo spričo nesloge naših ljudi ubili našo svobodo. In ko je padla naša svoboda, tedaj so padle naše pravice, zemlja je postala tujčeva last, naš svoboden kmet pa je postal tlačan. Goro trpljenja in morje muk smo prestali zaradi tega — vseeno pa smo pozabili, da je nesloga izvir naše nesreče.

Dočim pa smo imeli še dolgo po zmagi Bavarcev nekaj pravic, so zatrli Habsburžani tudi zadnji spomin na našo nekdanjo srečo, kajti Habsburžani so bili, ki so odpravili ustoličenje koroških vojvod, Habsburžani so bili, ki so z brezprimernim nasiljem pobili borce za Staro pravdo ter izpremenili nekdanji svoboden slovenski narod v narod hlapecev in dekel. Vkljub vsemu temu pa se je naš kmet stoletja boril za prav iste Habsburžane ter po vsej Evropi prelival kri za svoje tlačitelje. Ljudje, ki so bili njegove krvi ter so govorili, da so za kmete, pa so ga navduševali za vojne habsburških mogotcev ter ga hujskali, dasi v obleki Kristusovih naslednikov, proti svojemu bližnjemu. In dasi je naš narod vse to med svetovno vojno zopet krvavo občutil na svoji

koži, je vendar na vse to pozabil in še danes drvi za priganjači Habsburžanov.

Pred dobrimi sto leti je nam prvič zopet zasijalo solnce svobode. Ilirija je vstala, naš kmet se je oprostil tlake, slovenščina je dobila svoje pravice. Postali smo narod! Vkljub temu pa se je, naščuvan po gosposki, posvetni in duhovni, ki ni pozabila na ugodnost tlačanstva, naš narod uprl Napoleonu ter se boril za Habsburžane, ki so zmagali s pomočjo našega kmeta in njegovih priganjačev ter uvedli zopet tlako. Tako strašna je pozabljenost naših ljudi.

Ko je postal naš narod nesvoboden, je ostal naš kmet kot človek še vedno svoboden. Ker pa je moral kot svoboden mož nositi orožje ter opravljati vojaško službo, se je dal premočiti od tuje gospode ter se odrekel svobodi, samo da je bil rešen vojaške službe. Pozabil je, da je svoboda dragocnost, ki se ohrani samo, če se jo brani. In ker je naš narod to pozabil, zato je postal brezpraven in izmोजgan tlačan. Vkljub tej težki izkušnji uspevajo vendarle med našim narodom hujskači, ki mu pravijo, da ni treba vojaške službe, ki mu svetujejo, naj vrže orožje iz rok. In čeprav vemo, da naš obdajajo kroginkrog oboroženi sovražniki, in čeprav smo doživeli Karlova puča in italijanska nasilja, vseeno bi pozabili na to, da je narod brez orožja tudi narod brez pravic! In kdo je zopet tisti, ki hujska dandanes proti vojski, a je včasih blagoslavljajal orožje ter molil za krvave zmage? — Ali ste tudi to pozabili?

Poučne dogodke pa nam pripoveduje tudi zgodovina Stare pravde. Vsled nenaobraznosti in nezavednosti se je zgodilo, da se je napisala takoj vsaka odredba proti nam, da pa se ni zapisalo naše staro slovensko pravo, na katerem je temeljila Stara pravda. Tako je le-ta prestala kot zakon in živela zgolj še v srcih naših ljudi ter bila zato brez veljave. Ko pa jo je hotel naš kmet uveljaviti v krvavih kmetijskih puntih, je propadel, ker ni bil v orožju izvežban in ni imel pravih voditeljev. In zato so Matjko Gubca na predlog škofa Draškovića kronali z žarečo krono na žarečem prestolu, dokler ni v nekrščanskih mukah izdihnil svoje mučeniške duše. In kdo je tisti, ki se je med nami boril proti naobrazbi kmeta, kdo tisti, ki brani, da bi slišal kmet obe plati zvona, kdo tisti, ki se tudi danes z največjo strastjo bori proti voditeljem boja za Staro pravdo, kdo tisti, ki ubija kmetisko zavednost in duševno samostojnost — ali ste mar pozabili tudi na to?

Skoraj dvanajst stoletij smo bili nesvobodni in pretrpeti smo morali vnebovpijoče gorje, toda še nikdar nismo doživeli, da bi bil pomagal kmetu nesebično kdo, če si ni kmet pomagal sam. Le v zadnji dobi smo imeli tudi med inteligentni dobre in zanesljive prijatelje, ki pa so bili le na redko sejani. Zategadelj je postal naš klic: Kmet, pomagaj si sam in svoje stališče v državi uravnaj si sam! In kdo je bil tisti, ki je nastopil proti temu klicu ter pričel govoriti, da je kmet nezmožen, da bi se sam vladal? Ali niso bili to nasledniki nekdanje posvetne in duhovne gospode, ki je z vso strastjo nastopila proti kmeti osamosvojitvi? Ali niso bili to sedanji mogotci v naših meščanskih strankah? — Ali ste pozabili tudi to?

Toda če ste pozabili, kar se je godilo v preteklosti, ne pozabite vendar tega, kar se godi sedaj pred vašimi očmi!

Ali ste pozabili, da je predlagal poslanec Dulibič, član Koroškevega kluba, rekvizicijo poljskih pridelkov?

Ali ste pozabili, da so v ljubljanskem občinskem svetu klerikalci že opetovano zahtevali prepoved živinskega izvaja?

Ali ste pozabili, da je zgolj SKS. in samo ona izvojevala prost izvoz živine?

Ali ste pozabili na ogromno izgubo premoženja, ki ste jo utrpeli pri podpisovanju vojnih posojil? In kdo je bil tisti klečepalca, ki vam ni dal prej miru, dokler niste podpisali vojnega posojila?

Ali ste pozabili na onega, ki še dandanes hujska proti vaši državi, se upira vaši svobodi, kleveče vsakogar, ki se bori za vas — ali ste mogli pozabiti tudi vse to?

Takrat, ko je označil škof Mahnič narodnost za paganstvo, se je pričel na Slovenskem klerikalizem. Ta škof je moral, pregnan od Italijanov, iskati zavetja v svobodni Jugoslaviji in tako spoznati, da je napačen njegov nauk. Vkljub temu pa je sedaj mogoče, da osvaja klerikalno stranko struja, ki hoče na Mahničevih načelih zgraditi klerikalno politiko. Neizmerna je pozabljenost naših ljudi.

Cele knjige bi lahko napisali o pozabljenosti, ki jo je zagrešil naš narod. Težki in usodepolni so bili ti grehi in skrajnji čas je, bratje, da se jih osvobodite. Izprašujte sebe, pogledajte zgodovino svoje vasi, svojega okraja, vsega naroda in spoznajte boste, kam nas je privedla pozabljenost!

Če pogledate okoli sebe, boste zapazili povsod trud in znoj svojih prednikov ter videli, da je bil ves njih trud zaman in ves njih znoj brezuspešen, ker niso bili zavedni in ne borci za Staro pravdo.

Vsaj tega ne pozabite, zakaj drugače pride pogin nad vas in vaše otroke!

Delo naših poslancev.

Za naše vojake.

V nasprotju s klerikalnimi poslanci, ki samo pismeno intervenirajo za vojake, so poslanci SKS. opetovano obiskali naše vojake v njih garnizijah ter na licu mesta nastopili za njih interese. Med drugimi je obiskal tudi tovariš Drofenik, kakor smo že poročali, naše fante ob bolgarski meji in v južni Srbiji ter nešteto krat z uspehom nastopil za njih koristi.

Ko pa je dospel v Beograd, je stavil na podstavi svojih opazovanj na vojnega ministra v imenu kluba poslancev SKS. jako utemeljeno interpelacijo, ki bo gotovo učinkovala. V tej interpelaciji se opozarja vojni minister, da žive mestoma naši vojniki-novinci, nahajajoči se v notranjosti Srbije in v Makedoniji, v silno slabih razmerah. Tako so vojaki mestoma preslabo oblečeni in nezadostno hranjeni. Tudi za zdravstveno stanje vojakov ni dovolj preskrbljeno, vsled česar se širijo nalezljive bolezni, kakor pegasti legar. Na svojem potovanju se je prepričal interpelant, da je dosti oficirjev, ki se resno trudijo pomagati vojakom, toda naleti se tudi na take, ki jim je dobrobit vojaka deveta stvar. Na

podstavi opazovanj je stavil zato tovariš Drofenik vojnemu ministru nastopna vprašanja: 1.) Ali so mu znane vse te za našo vojsko nečastne razmere? 2.) Ali je pripravljen za braniti vsako psovanje in batinanje vojakov? 3.) Ali mu je znano, da ni v vojašnicah zadostno preskrbljeno za hrano in zdravje vojakov? 4.) Ali mu je znano, da ne dobivajo vojaki zadosti perila in da stoje na straži dostikrat celo raztrgani? 5.) Ali je pripravljen kaznovati vse krivce? 6.) Ali je pripravljen premestiti vojake, ki so doma v severnih pokrajinah, v pokrajine, kjer spričo neprikladnega podnebja ne bodo trpeli na malariji?

Ker je poslanec Drofenik podkrepil interpelacijo z osebnimi izkušnjami, zato gotovo ne bo ostala brez uspeha.

Proti nepravilnostim na sekvestriranih posestvih.

Poslanci SKS. so vložili nadalje nastopno interpelacijo, katere najznačilnejša mesta hočemo objaviti.

V Sloveniji so nastavljeni za razne sekvestre ljudje, ki nimajo za ta posel potrebne moralne ne strokovne kvalifikacije in ki spričo svoje nesposobnosti uničujejo državna posestva.

1.) Tako sta na posestvu Schönburg-Waldenburg na Snežniku, največjem gozdnem posestvu v Sloveniji, nastavljeni kot upravitelja sekvestra en časninar in en dijak.

2.) Na posestvu Steinweiss se nahaja kot prisilni upravitelj nek višji ruski oficir, ki misli, da se konča dolžnost upravitelja sekvestra z razkošnim življenjem.

3.) V tvornici Schutz v Libojah je bil postavljen za upravitelja sekvestra nek naš penzionirani oficir, ki je postal prava strahota za vso okolico. Na način, ki se protivi vsakemu kulturnemu človeku, je onečaščal dekleta ter sramotil oficirsko obleko. Ko je vsled ljudskega odpora prišlo do sodne razprave, je ta dični oficir — izginil.

4.) V Prekmurju je nastavljenih za sekvestre vse polno ruskih oficirjev, ki so nesposobni za vsako delo, a dobivajo kljub temu visoke dnevnice ter žive razkošno na račun posestev. Nekatera navedenih posestev pripadajo na korist reparacijskega fonda, nekatera pa se morajo vrniti lastnikom. V vsakem primeru pa je država odgovorna za vso škodo, ki jo provzročijo taki upravitelji sekvestrov.

Narod, ki vidi to brezglavo in naravnost zločinsko početje in to razsipno življenje upraviteljev sekvestrov, izgublja čisto naravno vero v državno avtoriteto. Tako postaja škoda dvojna: moralna in fizična.

Na podstavi teh dejstev zahtevamo zato, da se vse krivce kaznuje ter na sekvestriranih posestvih napravi red.

Za bedno prebivalstvo v Prekmurju.

Končno so vložili poslanci SKS. še to-le interpelacijo:

Na veleposestvu grofa Esterhazija v Prekmurju se nahaja v gozdu, ki je pripadal še do nedavna nam in ga je dodelila razmejitevna komisija Madžarski, preko 10.000 kubičnih metrov drv, ki so bila napravljena tekom poldrugega leta in bi se imela razprodati revnemu prebivalstvu, ki silno trpi zaradi draginje lesa. Razmejitevna komisija je delala več mesecev in naša oblastva so dobro zna-

la, da ne pripadejo ti gozdi naši državi. Vseeno pa niso oblastva ničesar storila, da bi rešila pripravljene les, ki bi ga tekom enega leta otročje lahko rešili ter razdelili med potrebno prebivalstvo, a so ga v svoji brezbriznosti pustila Madžarom.

Veleposestvo grofa Esterhazija pripada pod sekvester ministrstva pravde in je podvrženo agrarni reformi.

Zategadelj vprašamo g. ministra pravde:

1.) Ali mu je popisano zanemarjenje dolžnosti znano in ali hoče ukreniti vse potrebno, da se take stvari več ne ponove?

2.) Zakaj se niso izvozila drva pravočasno v notranjost Prekmurja, ko je bilo za to preko leto dni časa?

3.) Ali je pripravljen pozvati vse krivce na odgovor ter jih po zakonu kaznovati?

Za tri gesla — za naše vojake, za bedno ljudstvo in za red v državi — se poslanci SKS. stalno trudijo, kar gorenje interpelacije, ki so zanje častno izpričevalo, zopet zgornjo dokazujejo.

Poglavje o naši kulturi.

Silno radi se bahamo s svojo slovensko kulturo in s ponošom se trkajo na prsa naši opozicionalci, češ mi nismo nobeni balkanci. Pa kakor je prazna vsaka baharija, tako je ničeva še prav posebno ona s slovensko kulturo.

Nočemo sicer nikakor tajiti obstoja slovenske kulture ali bolj rečeno kulture slovenskega naroda. Nasprotno! Prav ponosni smo na to, kar je dosegel slovenski narod vkljub sto in stoletnemu tlačanstvu na kulturnem polju. Toda istočasno se zavedamo, da še vse polno stvari nismo dosegli in da je zato vsa naša kultura še nedovršena, vsled česar nimamo prav nobenega vzroka za prezgodnje veselje. V zadnjem času pa moramo celo konstatirati, da naša kultura pada in v dokaz tega nam ni treba navajati nazadovanja slovenske knjige, propadanja Mohorjeve družbe, prostiške pisave nekaterih slovenskih listov, temveč samo nekaj primerov iz življenja, ki govorijo prepričevalno.

In še te primere iz življenja bomo omejili na najmanjšo mero, prezrli pri tem vse obupnožalostne slike, ki so jih pokazale razprave pri porotnih sodiščih, prezrli ono včasih naravnost živinsko tulenje nabornikov, prezrli ono svetovnoslavno pridušanje Slovencev ter opisali samo tri dogodke, ki so se pripetili v nedeljo, na dan sv. Jožefa.

Na progi iz Kranja v Ljubljano se je prigodilo v večernem vlaku v drugem razredu, kamor zahajajo le takozvani boljši ljudje, nastopno:

Pijanec, ki mu pravijo drugače gospod in ki bi bil smrtno razžaljen, če se ga ne bi nagovorilo z gospodom, je segel v žep, potegnil iz njega listnico, pogledal v njo ter rekel nato glasno: «Se imamo!» Pri tem je razbil šipo. V vlaku sta bila navzočna dva železniška uradnika, ki sta zahtevala od sprevoznika, da naloži pijancu dvakratno globo. Sprevoznik je zahtevano tudi storil in pijanec je plačal 106 dinarjev. Vprašamo, ali je to kakšna kazen za takega človeka, ki je slabši od živine?

V istem vlaku je bila pijanka, ki ji sicer pravijo milostljiva gospa. Bila je tako nadelana, da ji je postalo slabo in da je onesnažila stopnice. Sprevodnik ji je zaračunal nato najvišjo mogočo globo v znesku 25 dinarjev. Toda «milostiva pijanka» se je zasmejala ter plačala 50 dinarjev. Ali se more trpeti take kazni, iz katerih se ljudje norčujejo?

Isti večer se je pripetil na Dolenjskem ta-le dogodek: Sprevodnik je zahteval od nekega potnika karto. «Jo nimam», se je odrezal junaški pijanec, ki je plačal nato dvojno pristojbino in kazen deset dinarjev. Ko je pa plačal pijanec zahtevano, pa je potegnili zmagonosno iz žepa karto, ki jo je nalašč iz pijanske razposajenosti zatajil. In nato se je zadržal vriskajoče: «Sedaj lahko razgrajam kakorkoli, zakaj plačal sem dve vožnji.» Toda delal je račun brez krčmarja, kajti na Orehovi vasi ga je potegnili orožnik iz vagona. Razgrajac in zabiti bahač je prespal nato noč na orožniški postaji, čeprav je plačal trikrat vožnjo.

In če ste bili na ljubljanskem kolo-dvoru, ko so se vračali domov pijani izletniki in pijane izletnice, potem ste morali biti upravičeno v dvomu, ali imate pred seboj ljudi ali planinske kozle. (Planinski kozli naj nam opošte, da jih primerjamo z nedeljskimi izletniki.)

Na vse to divjanje pa slišimo slavospeve o slovenski kulturi in požiramo prezirljive, toda resnične sodbe tujcev o nas Slovencih. In nihče se ne gane, samo slavno društvo za pravni prerod naroda pokažuje sramežljivo ter hoče s papirnati resolucijami ubiti zlo, ki se stare samo z močno roko. Toda Bog obvaruj, da bi prijel kdo z močno roko gosposkega pijanca, Bog ne daj, da bi zabranili pijanecem sploh vstop v vagon, da bi bile varne obleke potnikov pred njih izbruhi navdušenja in da se ne bi sramotili pred vsem svetom. Takoj bi vse naše slavno časopisje, ki pada od dne do dne nižje, zagodilo ono lajno o centralizmu in balkanizmu ter zapelo svojo pesem o podjarmljeni Sloveniji. Napram sebi pa bi bili še naprej popustljivi, bi hinavsko zamolčevali vse lastne napake ter proslavljali sebe na račun žalibože obstoječih napak bratov.

V interesu slovenske kulture in naše časti je, da se to hinavsko laž brezobzirno in kruto zatre. Ravno tako pa moramo postati brezobzirni tudi napram vsem, ki se ponašajo na način, ki je nevreden svobodnega državljanja. Takih ljudi pa je seveda v Sloveniji vse polno.

Mi svobodni nismo dorasli. Smo kakor otroci, ki delajo brez vestnega nadzorstva staršev take neumnosti in tudi zločine, da upropastijo slednjice sami sebe. Ker nismo svobodni še dorasli, zato moramo delati, da postanemo svobodni vredni. Dotičnika, ki se temu protivi, je treba k temu prisiliti, magari z okrutno silo. Postopati bi se moralo na način, kakor je svetoval nek naš ugledni tovariš. Na vseh postajah bi morali paziti orožniki na pijance in nobenemu ne bi smeli dovoliti vstopa v vlak. Šele drugi dan naj bi odvedli nato vse v živinskih vagonih v Ljubljano, da bi bili postavljeni na sramotni oder tako vsi, ki zabavljajo čez državo in pri tem tako žro, da bi se sramovala celo živina.

In kakor s pijanci, tako naj bi se postopalo z lenuhi in zabavljaci in na prav tako energičen način s hujskaci in spekulanti.

Čast slovenskega imena to zahteva, življenski interes našega naroda je to! Vsi sentimentalni pravni preroditelji naroda, vsi politični koristolovci in vsi lahkoživi, moralno propadli ljudje, pa naj kriče kakorkoli — njih krik bo brezuspešen, zakaj pošteni ljudje bodo odobrvali vse te trde odredbe.

Toda zavedajmo se, da je predpogoj za izpolnitev takih stvari disciplina v državi in disciplina v vojski, zavedajmo se, da moramo zato delati za red v državi!

Mi pravimo, da, ker je izhodišče za napredek slovenske kulture red, se mora le-ta uveljaviti za vsako ceno.

Hujskaci brez kulture pa naj potem brez cene nadaljujejo svoje baharije o slovenski kulturi!

Kdor je v resnici za kulturo, bo podpiral naše besede, kdor je pa lice-merec, pa bo udaril po nas. Ampak take udarce bomo prenesli brez vsega!

Darila za tiskovni sklad SKS.

Okrajni odbor SKS. pri Sv. Juriju ob Ščavnici je daroval za zmagoto Stare pravde 720 kron.

Na občnem zboru krajevne organizacije SKS. v Polhovem gradu je nabral na predlog tovariša Rusa tovariš Onešič 440 kron.

Občinski odbor v Mirni peči je nabral na proračunski seji po tovarišu županu Ludoviku Novljanu 260 kron.

Tovariš Josip Robas v Cerkljah pri Kranju je poslal 130 kron, ki so jih darovali tovariši: Franc Sajovic v Veleovem 40 K, Janez Burgar v Spodnjem Berniku 30 K, Josip Robas, Ivan Jenko in Ivan Kern, vsi v Cerkljah, po 20 K.

Na občnem zboru krajevne organizacije SKS. v Škofji vasi pri Celju je bilo nabranih 120 kron.

Zivel nabiralci in darovalci! Tovariši, posnemajte jih!

Pokrajinske vesti.

(Vsem tovarišem.) Zaradi ogromnih tiskarskih stroškov smo bili zopet prisiljeni, izdati «Kmetijski list» le na štirih straneh. Posledica tega je, da ne moremo priobčiti vsega, kar bi morali in želeli. Ker je naročnina listu pre-nizka, je edina listova rošitev naš tiskovni sklad. Z zadostjenjem beležimo, da so prispevki za ta sklad stalni in vedno večji. Toda, tovariši, postati morajo še večji! Zapomnite si, da bodo še letos volitve v oblastne skupščine, ki jim bodo sledile kmalu nato državnozbornske volitve. Tedaj bomo morali silno pomnožiti naš list, kar drugače bo trpela Stara pravda. Zategadelj, tovariši, Vas pozivljemo, v interesu kmetijske misli na poštvalnost in delavnost! Storite vse, da se bodo dohodki tiskovnega sklada vedno in stalno večali!

(Seja okrajnega odbora SKS. za Kamnik in okolico) bo v nedeljo dne 2. aprila ob desetih dopoldne pri tovarišu Rodetu v Kamniku.

(Občni zbor krajevne organizacije SKS. za Zgornjo Šiško) bo v nedeljo dne 26. marca ob treh popoldne v Kosezah pri Kavčiču. Dnevni red: Poročilo načelnštva o denarnih prispevkih, volitev novega odbora in slujajnost. Vsi tovariši odborniki naj se udeležijo občnega zbora zanesljivo! — Odbor.

(Občni zbor krajevne organizacije SKS. v Kozjem) bo dne 26. marca po prvi sv. maši v gostilni g. Ivana Kuželja. — Kmetje! Vsi smo si stanovski tovariši z istimi potrebami in če hočemo napredovati, se moramo združevati na čisto stanovskogospodarski podstavi, ki so ji cilj le naše kmetijske koristi. Zategadelj prosimo, naj se udeležijo občnega zbora vsi somišljeniki v najobilnejšem številu.

(Naša zmaga.) Kljub silni klerikalni agitaciji so prodrli pri volitvi v močvirski odbor z ogromno večino pristaši SKS., s čimer se je izkazala ljubljanska okolica zopet kot močna trdnjava naše kmetijske misli in kot trdna opora Stare pravde. Čast zavednim volilcem!

(Kolonizacija v Južni Srbiji.) Ljubljanski sestanek z dne 15. marca glede kolonizacije v Južni Srbiji je dobro uspel. Izvoljen je bil poseben odbor, ki bo vodil delo za kolonizacijo. Sestanek se je izvršil na iniciativo g. Josipa Hekića, ki je že kolonist na Kosovem polju. Njegov naslov je: J. Hekić, kolonist na Kosovem polju, p. Lipljani.

(Umrl je) dne 13. marca v Notranjih goricah tovariš Jožef Mrak, odločen pristaša SKS. in že od vsega početka eden izmed prvobornih za kmetijsko Staro pravdo. Bodi odličnemu somišljeniku in zvestemu borcu ohranjen časten spomin! Žalujemo naše iskreno sožalje!

(Klerikalnim listom in njih čitateljem.) Ne zadostuje, če je kdo zloben. Treba je, da je tudi informiran, kadar koga napade, kajti drugače je preostali klevetničnik. Vemo sicer, da klerikalnih listov tak oditek ne spravi iz ravnotežja, toda njih čitatelji in pristaši naj ne bodo sokrivi klevet! «Slovenski gospodar» laže zopet na silno neumen način o semenu za jaro pšnico, dasi smo že v «Kmetijskem listu» opisali vso stvar. Te dni prireli tovariš Pučelj v Sloveniji dva velika shoda. Naj stopijo vendar bralci «Slovenskega gospodarja» na teh shodih pred tovariša Pučelja ter ga poprosijo za pojasnilo. Toda potem naj bodo tudi toliko pošteni, da zahtevajo pri «Slovenskem gospodarju» priobčitev Pučeljevega pojasnila. Če znajo lagati in obrekovati, naj bodo tudi toliko možati, da krivdo popravijo. — Še enkrat: Celu v politiki ne zadostuje samo zloba.

(Gospodu Kuraltu) povemo enkrat za vselej, da nimamo prostora, da bi odgovarjali na vse njegove čenčarije. Konstatiramo le, da je njegovo poro-

čilo o kranjskem shodu le klasičen primer, kako se da zavijati in zamolčati resnica. Pričakujemo končno, da nastopi cenjeni gospod Kuralt v kratkem z novimi odkritji ter nam pojasni, zakaj se je naenkrat preimenovala zemljoradniška stranka v Sloveniji. Prepričani smo, da bo imel v tem oziru več sreče kakor pa s svojimi «odkritji» proti nam.»

(Z Tomačevca.) Primorani smo obvestiti javnost o početju našega župnika, gospoda Petriča, ki je bil tako blagohoten in dobrončen, da nam je prodal še edin zvon iz našega zvonika. Prodaj ga je namreč v Stepanju vas za 60.000 ali 64.000 kron. Tako bomo sedaj vaščani prisiljeni, pokopavati svoje mrličje brez zvonjenja, kakor da bi bili samomorilci in razbojniki. (Tudi na pokopališču pri Svetem Križu ni namreč nobenega zvonja!) Ko je šla zaradi tega k g. župniku deputacija vaščanov ter ga vprašala, na podstavi kakšnega zakona je prodal zvon, jo je ozmerjal s «samostojnežij brezverci», ki jih to nič ne briga, kar je on storil, češ da je to njegova zasebna stvar. Odgovor g. župnika je seveda silno ogorčil vse vaščane, ker take nasilnosti ni paš nihče pričakoval. Na tak način nam utrjuje g. župnik Petrič spoštovanje do katoliške duhovščine in tako nam vlije v srce ljubezen do Kristusovega nauka. G. župnik nam je s tem pokazal, da je njemu tisočak več kakor pa Kristusov nauk. G. Kalan, kje ste sedaj s svojim prepovedom? Zakaj ne začnete prerajati svojih lastnih pristašev, ki ravno najbolj potrebujejo Vaših naukov, spričo katerih propada pravost po vsej deželi. Vi, tovariši pri «Kmetijski zvezi», pa le junaško v boj za Koruščevo avtonomijo, zakaj diktatura duhovščine bo skoraj uveljavljena.

(Tomišelj.) V nedeljo dne 19. t. m. nas je obiskal naš delavni poslanec Jakob Kušar ter privedil zelo dobro uspel shod, ki so se ga udeležili pristaši z Jezera, Črne vasi, Iške vasi, Iške Loke in Vrbljen. Shod je trajal poldrugo uro. Tovariš poslanec je pojasnil vsa naše ljudstvo zadevajoča važna vprašanja. Z napeto pozornostjo so sledili zborovalci izvajanjem ter navdušeno odobrvali njegove besede. Shoda se je udeležilo tudi nekaj klerikalcev, ki so pod vtiskom razkritij tovariša Kušarja popolnoma molčali. Po shodu se je nabralo za tiskovni sklad SKS. okoli 600 kron. Zivel zavodni Tomišeljec, častni borci za Staro pravdo! — Končno moramo še omeniti, da je raztegnil g. župnik sv. mašo na dve uri, samo da bi preprečil shod. Njegova goreča molitev je bila našemu shodu zelo v prid. Priporočamo se še za nadaljnjo naklonjenost!

(Z Blok.) Naš g. župnik Viktor Švigelj je imel dne 5. marca velikonočno izpraševanje za matere. Pri tej priliki je predbacival javnim uslužbencem visoko plačo ter jo primerjal s svojo «revščino». Ogledimo si torej njegovo «revščino» od blizu! Po lastni napovedi ima g. župnik 700 K mesečne plače ter dobi vsak dan 40 K za sv. mašo, koliko zasluži pri krstnih in poročnih listih, porokah l. dr. pa ve sam najbolje. Najlepši dokaz njegove «revščine» je pač dejstvo, da je imel še pred dvema letoma eno kravico in eno «kluse», danes — po dveh letih — pa ima eno ga konja, par volov — koliko krav in telic, ne vemo. — sploh vse živine 12 glav. Vsak drugi zemljan pač nikakor ni v stanu, si v dveh letih s poštenim delom toliko pridobiti. Kaj ne, kako velik siromak je naš g. župnik! Radi verujemo, da bi pobasal g. Viki vse, kar bi mogel doseči, kajti bisago ima prav veliko. Če gospod ne more izhajati s svojimi dohodki, pa naj odpusti dekletu, hlapcu in bratu Jožefa, ki se redi na stroške občanov.

(Samostojneži proti veri.) Na Dolenjskem je župnija St. Lovrenc, v kateri ni menda niti 10 klerikalcev. Gospod župnik Oblak je obesil že davno politiko na klin ter tudi cerkve ne zlorablja v politične namene, ampak zgolj za tisto, za kar je postavljena, to je za službo božjo. Tudi pri vseh podružnicah so cerkveni klučarji odločni samostojneži. Ko je izrazil g. župnik željo glede novega zvona, so posegli samostojneži v žep ter zložili vsoto za lep zvon brez hrupa in bahavosti. V župniji vlada najlepši božji mir, ker se sliši v cerkvi le božja beseda, ne pa sirova politična gonja kakor skoro po vseh drugih cerkvah. Gospodje duhovniki, posnemajte vsi g. župnika v St. Lovrencu, pa bo povsod najboljše poskrbljeno za čast božjo.

(Zgornja Polskava.) Dne 1. februarja je bila tu poroka bratrance našega vlega poslanca Drofenika, Franca Ribiča, z gospo Terezijo Lahovo, vdovo po našem vrljem pristašu. Upamo, da bo njegov naslednik enako zvest in neomahljiv pristaša naše kmetijske misli. Novoporočencema obilo sreče!

(Služba pisarniškega pomočnika) pri državni zbirčarni na Selu pri Ljubljani je razpisana v «Uradnem listu» št. 25 (stran 186).

Politične vesti.

(Narodna skupščina.) Naša skupščina boleha spričo nasprotij med radikali in demokrati. Vsak hip se pojavljajo nevarni obrisi vladne krize, ki preprečujejo redno in gladko parlamentarno delo. Tako je nastalo sedaj zaradi zakonskega načrta o odložitvi plačil v inozemstvu silno nasprotno med radikali in demokrati, da so opozicionalne stranke že govorile o vladni krizi. Do krize ni prišlo, ker se je vprašanje moratorija odložilo in namesto te zadeve postavilo na dnevni red skupščinskih sej zakone o upravnih razdelitvi in samoupravah, ki morajo biti do dne 28. marca rešeni, kajti drugače se bodo uveljavili z kraljevimi naredbami, kakor to določuje ustava. Da ne bi bilo to v korist ugledu skupščine, je jasno.

(Zakon o samoupravah) je skoraj gotov. Težave delajo le nekateri radikali, ki se nečejo sprijazniti z mislijo, da bi padli stari srbski srezi. Enako tudi se ni dosežen sporazum glede volilnega zakona za samoupravne skupščine. Naši klerikalci so dolgo upali, da se vladne stranke ne bodo mogle zediniti za zakon o samoupravah. Toda sedaj so uvideli, da so njih upi prazni in da bo samouprava skoraj uveljavljena. Zato so podali nek papirnati protest, ki ga bodo dali v Ljubljani slovesno v okvir ter ga shranili v muzeju, da bodo videli še pozni rodovi, kako so se klerikalci «borili za avtonomijo» obenem pa nasprotovali samoupravi ljudstva!

(Dles irae) bo za naše klerikalce dan oblastnih skupščinskih volitev, zakaj tedaj bodo vsi volilci spoznali, da je avtonomija tu in da so klerikalci s svojim vpitjem po avtonomiji samo grdo lagali.

(Narodni seljački klub.) Ze v deseti številki smo javili, da je izstopil iz zemljoradniške stranke poslanec Benin in da je tako število disidentov iz zemljoradniškega kluba naraslo že na število pet. Tej petorici se je pridružil črnogorski poslanec Piletić. Tako se je osnoval nov klub v skupščini pod imenom: «Narodni seljački klub». Razkol v zemljoradniški stranki je postal s tem očiten. Mi razkola v načelu ne odobravamo, ker se zavedamo, da je kmet izgubljen, če bo tratil sile v medsebojnem boju. Na drugi strani moramo pa tudi konstatirati, da ni vodstvo zemljoradniške stranke brez krivde. Zaporedni izstopi poslancev iz zemljoradniške stranke kažejo, da je v njej nekaj nezdravega in da vodstvo ne zna ali pa celo noče likvidirati nezadovoljstva članov na edino pravilen in rešilen način, kajti vse dosedanje izstopne je provzročila vedno ena in ista struja v zemljoradniški stranki, ki si je prilastila vladst, dasi nima za seboj večine. Dasi je bila diktatura poedincev očiten vzrok vseh izstopov, vendar se prepušča strankino vodstvo še vedno tej skupini. Po našem skromnem mnenju bi bila sedaj dolžnost vodstva zemljoradniške stranke, da s korektnim in dobrohotnim postopanjem izgleda nasprotja, da pride tako vendar enkrat do skupne kmetijske fronte. Namesto tega pa se napada sedaj disidente srдитеje kot radikale, kakor da bi se želelo sedanji razkol utrditi za vse večne čase. To je malenkostna, škodljiva in tudi zgrešena politika. «Narodni seljački klub» ima poštvalne in delavne člane. Gospodarsko je utrjen in njegov obstoj ni nikakor dvomljiv. Zato je preziranje novega kluba smešno in nepolitično. Prav iskreno bi želeli, da zemljoradniki vse to končno vendarle spoznajo, kajti drugače bo trpela kmetijska misel.

(Zakaj je izstopil poslanec Benin?) «Balkan» je priobčil obširno izjavo poslanca Benina, v kateri navaja le-ta vzroke svojega izstopa. Poslanec Benin pravi, da se taktika in politika zemljoradnikov nista vodili po dogovoru vseh merodajnih krogov, temveč vedno le po želji gotove struje. Ta struja je ovirala vsako pozitivno delo zemljoradnikov, ker ni hotela, da bi bil kmet zadovoljen in protirevolucionaren. Struja je bila sicer v manjšini, toda spletkami je znala zlomiti odpor večine. Proti tej struji sem se boril, dokler je bilo kaj nade, da jo je mogoče premagati. Ko sem pa izprevidel, da je ves napor zaman, sem iz-

stopil iz stranke. Narod, ki je volil zemljoradničke poslance, je upravičeno pričakoval od njih pozitivno delo. S Slovenci vred je bilo izbranih 39 poslancev. Na podstavi tega števila in spričo spora med demokrati in radikali bi se mogle doseči stvari, ki jih drugače tudi 50 poslancev ne bi mogli izvojevati. Kmet-sko vprašanje bi bilo kar najugodnejše rešeno. Toda tega ni hotela gotova struja, ker ni odgovarjala to njenim ciljem. Pri prvih pogajanjih z vlado se je postavilo kot pogoj vstopa znanih 24 točk, izmed katerih so bile nekatere popolnoma nesprejemljive. Toda čeprav je sprejela vlada 19 točk, se je sporazum odklonil, češ «da nikakor ne moremo sodelovati z meščanskimi strankami». V vlado so vstopili tako Turki in bili s tem najtežje udarjeni Bosanci, ki so dali zemljoradnikom 12 poslancev. — Večina v klubu je iz patriotičnih ozirov sklenila, da se načelno glasuje za ustavo. Temu sklepu se pa nekateri zemljoradniški poslanci niso pokorili, temveč so glasovali celo proti ustavi. Vendar se jih nikakor ni poklicalo na odgovornost. Poslanec Benin omenja nato zveze zemljoradnikov z Radičevci, komunisti in Bolgari, od katerih so prejemali celo denar. Te vezi so škodovale narodnemu edinstvu ter so privedle zemljoradniško stranko na opozlo pot. Spričo vsega tega je poslanec Benin izstopil iz stranke. Kakor pri nas in kakor pri prvih disidentih, tako se je tudi sedaj izkazala ona struja, ki jo vodi Komadnič, kot grobokop kmetijske misli. Da bi to že skoraj izpregledali zemljoradniki-kmetje!

(Izjava zemljoradniškega poslankega kluba.) Na izjavo poslanca Benina je odgovoril v «Selu» predsednik zemljoradniškega kluba, poslanec Lazić. V odgovoru zanikuje obstoj posebne struje v zemljoradniškem klubu ter obdoljuje poslanca Benina, da je bil ravno on tisti, ki je bil v klubu zagovornik najenergičnejše protivladne politike. Očita mu dalje, da je osnoval na svojo roko nov list in da je bila njegova politična dvorezna. Končno mu očita tudi razne osebne napake. — Spor v zemljoradniškem klubu je zašel na ta način na osebno polje, kar kmetijski stvari gotovo ni v korist.

(Doba konferenc.) Sedanja doba bi mogli označiti za dobo konferenc. V Beogradu so se sestali zastopniki male antante in Poljske glede skupnega nastopa na genovski konferenci. Uspeh beograjskega sestanka je popoln. — Baltske države so zborovale v Varšavi, da se dogovore glede skupnega nastopa z ozirom na rusko vprašanje na genovski konferenci. Uspeh varšavskega sestanka je le delen, ker se ni posrečilo Poljakom, da bi se bila osnovala vojaška konvencija proti Rusiji. — V Stokholmu so se sestali delegati nevtralnih držav Švice, Nizozemske, Španske, Danske, Norveške in Švedske glede skupnega nastopa na genovski konferenci. Konferenca je bila uspešna. — V Parizu pa se sestanejo zastopniki Francoske, Italije in Anglije, in sicer tudi zaradi genovske konference. Dasi se vrši poleg teh velevažnih političnih konferenc še nebroj gospodarskih, se vendar gospodarsko stanje Evrope vseeno ne izboljša.

(Italijanska vlada) je dobila zaupnico. Izjavila je, da priznava neodvisnost reške države in da bo izvedla rapalsko pogodbo. — Ker so fašisti še vedno vzrok nemirov, je vlada ukazala, naj se zapro vsi fašisti, ki so zakrivali kake neredne. Če se bo ukaz tudi izvršil, je seveda vprašanje.

(Reko) obvladujejo fašisti, ki neusmiljeno preganjajo vse, ki ne trobijo v njihov rog. Laška vlada pa gleda to nasilje in njeni orožniki skrbe celo, da se nobenemu teh zločincev ne skrivi lasu.

(Vstaja v južni Afriki) je popolnoma udušena. V bojih je padlo 8000 ljudi, 6000 delavcev pa je bilo ujetih in bodo vsi sirogo kaznovani. Vstajo so organizirali boljševiski. Škoda znaša na stotine milijonov zlatih kron.

(Vstaja v Albaniji) ki so jo organizirali Italijani, da bi v kalnem ribarili, je potlačena. Vladne čete so zmogle in uporniki so pregnani. Odnosaji med nami in Albanci so se znatno popravili, ker so pričeli Albanci spoznavati, da so Italijani njih največji neprijatelji. Naša vlada je imenovala pri albanski vladi svojega zastopnika, kar je nov dokaz o zblizanju med nami in Albanijo.

Ali se naj vinogradniki udeležijo s svojimi vini letošnjega vzorčnega sejma v Ljubljani?

Vino je gotovo najvažnejši predmet, s katerim se kupčuje v Sloveniji. Zategadelj spada vino tudi redno na vsako prireditev, ki naj služi z reklamo in propagando za naše izdelke in pridelke, torej tudi na vsak vzorčni sejem, ki se priredi v Sloveniji.

Lanski vinski sejem je bil prvi poizkus, kako omogočiti vinogradnikom, da se udeležijo sejma v kolikor mogoče velikem številu s svojimi najraznovrstnejšimi produkti. Ta poizkus se je — kar se uspeha reklame tiče — naravnost sijajno obnesel, kar dokazuje oživelost vinske trgovine po prireditvi sejma. Da se je moral boriti ta poizkus s početnimi težkočami in da prvi vinski sejem v gmotnem oziru za prireditelje ni tako uspel, kakor so nekateri pričakovali, je povsem naravno. To nas pa ne bi smelo ovirati, da korakamo po začrtani poti naprej, da izpopolnimo organizacijo, ki je bila in je morala biti pri prvem poizkusu pomanjkljiva, vsled česar so se zvišali tudi prireditveni stroški. Nikakor pa ne bi smeli, kakor priporoča to v drugi letošnji številki «Kmetovalca» g. višji kletarski nadzornik Gombač, po prvem ne v vsakem oziru popolnoma uspelem poizkusu, vreči puške v koruzo ter prepustiti vinogradnikom, da se v bodoče sami udeležujejo ali ne udeležujejo vinskega sejma.

Zakaj pa je provzročila lanska prireditev toliko zanimanja med posetniki velesajma? Zato, ker je bila eno izvedena pod okriljem in garancijo javne korporacije, ki uživa zaupanje in je jamčila posetnikom za prisnost ponujenega blaga.

Ali misli morda g. Gombač resno, da bi užival neznan vinogradnik ali tudi skupina takih vinogradnikov iz kake vasi isto zaupanje kakor kaka javna korporacija, ki je zanimancem porok, da odgovarja vino etiketi, pod katero se ponuja? Ali g. Gombač resno misli, da bi se prireditveni stroški zmanjšali, če bi stal vsak udeležnik sam ves čas za svojimi steklenicami ter jih prodajal? Ravno narobe! Po mojem mnenju, bi se stroški še neprimerno zvišali! Sicer pa misli najbrže g. Gombač, ker govori o povečanju veseličnega prostora in možnosti zgradbe novih paviljonov, bolj na točenje vina na veseličnem prostoru kakor pa na vzorčni vinski sejem. Na veseličnem prostoru se pa itak ne more in niti neče nikomur zabraniti postaviti šotora, oziroma zgraditi paviljona, da toči v njem fasten ali tuj vinski pridelak na lastno odgovornost ali pod jamstvom kake komisije. Toda vse to je postranska stvar in nima z vzorčnim sejemom ničesar opraviti.

Kar se tiče vinskega sejma samega, je pa, če se hoče doseči njegov namen, neobhodno potreben organiziran nastop vinogradnikov pod enotnim vodstvom, kar se je že lansko leto obneslo. Ne preostane torej nič drugega, kakor nadaljevati tam, kjer se je lani prenehalo: odstraniti pomanjkljivosti in pogrške, ki so se opazile lansko leto, ter izpopolniti započeto organizacijo.

Največje sitnosti in največje težkoče kakor tudi neprimerno podražanje upravnih stroškov so provzročili pri lanski prireditvi za to popolnoma neprimerni in nedostatni prostori, zlasti nedostatnost in oddaljenost vinske kleti od izložbenih prostorov. V tem oziru bo treba temeljite remede! Za vinski sejem se mora zgraditi poseben paviljon s primerno podzemsko kletjo in drugimi potrebnimi pritlikinami! Zgradba paviljona v to svrhu bi bila zadeva velesajmskega konzorcija sporazumno s prireditelji vinskega sejma.

Podražila pa je lanska prireditev tudi zaradi tega, ker so se morale razne potrebščine, kakor zaboji, steklenice, i. dr., na novo nabaviti. Če se pa odločijo vinogradniki, odnosno njih zastopniki, za stalno udeležbo na velesajmu, se bo enkrat nabavljeni inventar lahko rabil več let, pri čemer se bo znatno prihranilo na stroških.

Končno so trošarina (morala se je plačati trošarina za buteljsko vino, čeprav je bila buteljka napolnjena z navadnim vinom), razne doklade kakor tudi ogromni transportni stroški režijo zelo podražili. Ni ravno znak posebne uvidevnosti za važnost prireditve s strani vladnih činiteljev, da

se nista dala doseči niti oprostitve državne trošarine za vzorčno vino, niti znižanje prevoznih tarif. Prihodnjic se bo moralo tudi v tem oziru drugače postopati ter poizkusiti doseči prostost državne trošarine za vzorčno vino in znižanje prevoznih tarif.

Kar se tiče korporacije, ki naj izvede v prihodnje vinske sejme, opozarjam na to, da se snuje pravkar na podstavi pravil, odobrenih po merodajnem oblastvu, «Pokrajinska zveza vinogradnikov Jugoslavije za Slovenijo», ki bo edina kompetentna, voditi in izvajati prireditve na ljubljanskem velesajmu.

Dokler se ta zveza ne ustanovi, pa mora zastopati zadevo «Vinarski in sadjarski odsek »Kmetijske družbe» v Mariboru sporazumno z enakim odsekom, ki se naj v to svrhu ustanovi za dolensko vinarsko okrožje. S tem, da bodo imeli tudi dolenski vino-rejci svoje zastopstvo in pravico soodločitve pri vpostavitvi smernic za udeležbo na vinskem sejmju itd., bodo že naprej izključena nespornostna, ki so se pojavila pri lanski prireditvi vsled tega, ker je manjkalo Dolencem pravno zastopstvo.

Vinarski ravnatelj Puklavc.

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Izračunje davkov.) Iz Beograda poročajo: Komisija, postavljena, da prouči vprašanje o izračunju davkov, dovrši skoraj svoje delo. Določila je načela, po katerih naj izdela ravnateljstvo neposrednih davkov zakonski načrt o izračunju davkov. Po teh načelih naj se sistem obdavčenja nepremičnin ravna po dohodku z dopolnjenjem davka na dohodnino in posest. Za društva pa, ki polagajo javne račune, naj se izdela poseben zakon. Zakonski načrt o izračunju davkov naj bo izdelan do srede meseca aprila. Ko bo načrt pregledala komisija, pride v skupščino, kjer bo takisto tega zakona se bodo pobirali izza dne 1. januarja 1923. po vsej državi enaki davki. Na ta način bodo onemogočene vse govorice o zapostavljanju nekaterih krajev. — Ker smo posneli poročilo iz opozicijskega zagrebškega «Jutarnjega lista», zato mu lahko verujemo. Beležimo to poročilo z zadostnim, ker potrjuje, da so storili poslanec SKS, s tem, da so kljub hujskarijam vztrajali v vladi, vsemu narodu velikansko uslugo, kajti njih zasluga je, da je sprejela vlada izračunje davkov v svoj delovni program in da ga, kakor kaže omenjeno poročilo, tudi dejansko izvaja.

(Trgovina z denarjem.) V svoji prejšnji številki smo dejali, da ni pričakovati, da bi finančni minister takoj popolnoma prodrl, ker so na eni strani združene banke premočne, na drugi strani pa nima Narodna banka dovolj zmognih ljudi, ki bi prevzeli mahoma vso trgovino z denarjem. Ker se banke nikakor nečejo odreči mastni in oderaški trgovini z valutami, zato so storile vse, da so potlačile naš denar tja, kjer je bil pred odredbo finančnega ministra. Na ta način morejo govoriti v svet, da je odločitev finančnega ministra slaba in brez koristi, kajti naš denar se ni popravil, temveč celo poslabšal. Če bi imeli vsi državljani pravo zavest, potem se ta «dokaz» bankam ne bi posrečil, kajti sedanji padeč našega denarja je umetno sfabriciran. Tako pa se bojimo, da bo javnost, posebno, ko so skoraj vsi časopisi odvisni od bank, prešla na stran bank in da bodo le-te še naprej imele monopol za odiranje ljudstva. Mi smo načelno za odredbo finančnega ministra ter bi predlagali, ker ni Narodna banka takoj v stanu popolnoma prevzeti vse trgovine z valutami, nastopno: 1.) Delnice Narodne banke se naj pomnože, vse pa naj kupi država, da bo Narodna banka skoraj čisto državno podjetje. 2.) Če bi banke nasprotovale še naprej in če ne bi šle Narodni banki na roko, se naj nastopi proti njim z najostrejšimi odredbami, celo z začasnimi sekvestracijami.

(25 milijonov zlatih kron) dobi od avstro-ogrske banke naša Narodna banka. (25 milijonov zlatih kron je vrednih 1125 milijonov naših kron.) (Stanje Narodne banke.) Kovinska podloga je narasla za 5.671.049 dinarjev ter znaša 397.547.333 dinarjev. Državni dolg je narasel za 818 dinarjev ter znaša 4.418.308.485 dinarjev. Bankovce je za 4.638.312.405 dinarjev. Njih števil je še pomnožilo za 8.263.835 dinarjev.

(Uradniški stalež) se je znižal v ministstvu za socialno politiko za 767 uradnikov, s čimer bo prihranila država letno okoli 140 milijonov kron. Tudi v drugih ministrih se mora še izvršiti enako temeljito znižanje uradniškega stanja.

(Vrednost denarja dne 20. marca.) Ameriški dolar od 290 do 298 kron,

češka krona od 5-75 do 5-85 naše kro-
ne, angleški funt 1355 kron, lira oko-
li 16 kron in avstrijska krona okoli 5
vinarjev.

(Uvozna carina na pšenico in moko) se ne pobira, če je namenjena pšenica za setev ali za aprovizacijo večjih mest.

(Dohodki poštne uprave) so znašali v letu 1921. za 55 milijonov dinarjev več kakor je bilo predvideno v proračunu.

(Galica.) Ker je nam zaračunala tovarna za zaboje za vsak kilogram galice K 1-20, smo morali ceno galice zvišati na 23 K. To v pojasnilo tistim, ki dobe galico od «Ekonomas».

(25letnica čebelarstva društva in «Slovenskega čebelarja».) Slovenski čebelarji praznujejo te dni dvojni jubilej. 25letnico, odkar je ustanovil velezasluzni tovariš Gustav Piro čebelarstvo društvo in 25letnico, odkar izhaja pod uredništvom nadučitelja Frančiška Rojine «Slovenski čebelar». Zasluge čebelarstva društva in njegovega glasila za razvoj slovenskega čebelarstva so tako očitne, da jih pač ni treba posebe omenjati. Izvsn vsega dvoma je, da brez dela obeh jubilarov ne bi stalo slovensko čebelarstvo na oni visoki stopnji, na kateri stoji danes. Zato pa je jubilej društva in njegovega glasila pomemben za vse slovenske kmetovalce, vsled česar se tudi mi z veseljem pridružujemo krogu jubilarov. Naj živi «Čebelarstvo društvo za Slovenijo» in naj živi njega glasilo «Slovenski čebelar»! — Ob svoji 25letnici je izdal «Slovenski čebelar» lepo ilustrirano jubilejno številko, ki jo toplo priporočamo vsakomur.

(Delegacija proizvajateljev žilkega solitra za Slovenijo.) ki jo je zastopal lansko leto g. dipl. agr. A. Jamnik, je prevzela sedaj «Kmetijska družba za Slovenijo» v Ljubljani. Namen tej delegaciji je, dati vsem poljedelcem pojasnila in navodila o najpriljubnejši uporabi vseh vrst umetnih gnojil, posebno onih, ki so naši zemlji najpotrebnejša, namreč dušičnata. «Kmetijska družba» je širila vedno uporabo umetnih gnojil, ker si je v svesti, da je mogoče naše kmetijsko gospodarstvo dvigniti edino z zvišanjem pridelkov, kar se doseže deloma z umnim, globokim in temeljitim obdelovanjem zemlje, deloma z dobro pripravljanim hlevskim gnojem in slednjic, ker nam jemlje rastline iz zemlje več hrane kakor jo moremo vrniti z domačim gnojem, z umetnimi gnojili. Ker je važno, da se pouče kmetovalci o vseh teh vprašanjih, bo poslala «Kmetijska družba» brezplačno vsakemu kmetovalcu in tistim, ki se za to zanimajo, letake, oziroma brošure z nadpisom: «Gnoj je zlato!», «Kako se rastline hranijo?», «Kaj so umetna gnojila? Ali je potrebno dodajati jih zemlji?», «Načrt za osnovanje kmetijskih preizkuševališč», «Čileki soliter in njegova uporaba», «Navodila za vršenje poizkusnega gnojenja s čilskim solitrom». Na vsa vprašanja, ki se tičejo gnojenja in obdelovanja zemlje, daje brezplačno navodila in nasvete «Kmetijska družba za Slovenijo» v Ljubljani, Turjaški trg št. 3.

(Poizkusi s čilskim solitrom in z drugimi gnojili.) Da ne ostanemo samo pri teoriji, je potrebno, da preizkušamo tudi sami učinek umetnih gnojil v naši zemlji, za kar so potrebni gnojilni poizkusi. V to svrhu je delegacija proizvajalcev žilkega solitra dala na razpolago potrebno količino umetnih gnojil, in sicer čilski soliter, kaljevski sol in superfosfat, s katero se bo napravilo poizkuse v različnih krajih Slovenije. Poizkusne parcele bodo obsežale do 100 kvadratnih metrov, za vsako pa se bo porabilo po 3 do 6 kg raznih umetnih gnojil. Ta umetna gnojila se oddajo kmetovalcem brezplačno, če se zavežejo, da bodo izvršili natančno po navodilih te poizkuse ter poročali o uspehih z njimi. Prošnje sprejema «Kmetijska družba».

(Posvetovanje živinorejskih zadrug) v pingavskem in simendolskem živinorejskem ozemlju Gorenjske in Notranjske sklicuje oddelek za kmetijstvo pri pokrajinski upravi za Slovenijo na dan 9. aprila ob devetih dopoldne v svojo posvetovalnico. Zadržuje, ki žele notranjo obnovitev, se vabijo k udeležbi tega sestanka, na katerem se bo obravnaval enoten načrt za smotreno delovanje.

(Povprečne cene živin in poljskim pridelkom) so bile meseca februarja na Hrvaškem za 100 kilogramov nastopne: pšenici od 1400 do 1925, rži od 900 do 1600, ječmenu od 1000 do 1600, koruzi od 1200 do 1500, ovsu od 900 do 1400, fižolu od 1200 do 1800, krompirju od 400 do 900, senu od 700 do 1200, slami od 600 do 700 kron; za 1 kg žive teže: bikom od 20 do 22, volom od 18 do 32, kravam od 12 do 34, teletom od 12 do 32, debelim svinjem od 45 do 56, mršavim svinjam od 40 do 56 kron. Par konj je veljal od 9000 do 60.000, par volov srednje vrste pa od 6000 do 40.000 kron.

(Razvoj živinoreje v severni Srbiji.) Pred vojno je bilo v severni Srbiji 152.617 konj, 957.918 krav in 3.808.815 ovac. Po vojni je bilo samo 19.081

konj, 596.832 krav in 699.301 ovca. Koncem leta 1921., torej po treh letih, pa je bilo 68.750 konj, 1.010.514 krav in 2.257.701 ovac.

Raznoterosti.

(Kratki podatki o naših plovih rekah.) Poleg Donave imamo še več drugih plovih rek, s katerih dobro regulacijo bi se dala znatno povečati plovnost. Po podatkih «Jugoslovenskega Pomorca» so plovne to-le reke in ti-le kanali: Sava od Siska do Beograda (604 km), Drava od Barča do M. Almaša (150 km), Tisa od Segedina do Slankamena (170 km), Borut (za manjše ladje, 40 km), kanal Suvogovca od Baje do Bezdana (50 km), kanal krajja Petra od Bezdana do Novega Sada (125 km) in kanal Bega od Titla do Temešvara (115 km). Čeprav je Donava popolnoma neregulirana, morejo pluti po njej vendarle velike in manjše ladje. Največje ladje so dolge od 80 do 90 metrov in široke od 8 do 16 metrov. Večina ladij je delana na kolese, le manjši del pa na vijake, ki so za večje ladje manj prikladni. Večina ladij pripada tujcem.

(Dvig potopljenih ladij.) Naša vlada je dovolila neki nemški družbi, da sme dvigniti vse ladje in čolne, potopljene med vojno v Savi in Donavi. Polovica dvignjenih ladij bo pripadla naši državi, polovica pa nemški družbi. Vse delo se izvrši na račun družbe ter ne prevzema država zanj nobenih obveznosti.

Obrtnik.

Obrtniške vesti.

(Obrtniško društvo za Zagorje ob Savi in okolico) je bilo ustanovljeno dne 12. marca. Nezdruze razmere, ki vladajo dandanes med obrtništvom ne le v Sloveniji, temveč v vsej Jugoslaviji, so prisilile zavedne obrtnike, da so se zbrali v Zagorju ob Savi ter si ustanovili za svoj okoliš lastno organizacijo. Zavest, da bodo edino obrtniki sami mogli pomagati obrtništvu, je prodrila in njen sad je ustanovljeno društvo. Prepričani smo, da bo novo društvo trdna opora obrtništvu in njegova krepka trdnjava v vseh političnih viharjih. — Ustanovni občni zbor, ki je bil v «Sokolskem domu», je otvoril predsednik pripravljalnega odbora tovariš Vodopivec, ki je pozdravil vse navzočne zborovalce, imenoma načelnika «Obrtne organizacije za Slovenijo», tovariša F. Ogriča iz Novega mesta. Predsednik Vodopivec je pojasnil nato pomen društva in predela, ki jih je izvršil pripravljalni odbor. Dalje je pozival vse obrtnike na delo za procvit in napredek novoustanovljenega društva. — Obsirno in temeljito je razpravljaval potem tovariš Ogrič o pomenu in namenu društva ter pojasnil navzočnim obrtnikom smernice, po katerih naj deluje novo društvo. Posebno pozornost je posvetil govornik točki pravil, ki pravi, da je društvo stanovskopolitično, Obrtniki sami morajo skrbeti za svoje politično zastopstvo, ker le tako se bodo mogli otresti škodljivega vpliva različnih strank. S toplim odobravanjem so sprejeli zborovalci besede tovariša Ogriča. Pri volitvah so bili izvoljeni nastopni tovariši: za predsednika J. Vodopivec; za podpredsednika F. Furman; za odbornike: J. Gregl, Josip Kušnik, F. Hering, K. Flišek, F. Krenčič, A. Rožar, B. Šuligoj in F. P. motnikar; za namestnike pa: J. Narad, A. Blažič, J. Ranzinger, Pungertnik, J. Bajcar, J. Repovš, L. Turk in J. Drnovšek. Po obravnavanih slučajnostih je zaključil predsednik lepo uspeli shod. — Pozdravljamo novo društvo ter mu želimo kar največ uspeha na korist zavednega obrtništvu v Zagorju ob Savi in njegovi okolici.

(Litija.) Kakor čujemo, namerava jo ustanoviti obrtniki Litije in njene okolice za ta okoliš svoje obrtniško društvo. Njih namero pozdravljamo najtopleje ter pričakujemo, da se skoro uresniči. Obrtniki, lotite se urno tega posla, kajti čas je zlato!

(Odobritev proračuna trgovske in obrtniške zbornice in pobiranje zbornične doklade za leto 1922.) Ministristvo za trgovino in industrijo, oddelek v Ljubljani, je odobril proračun trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani za leto 1922. s potrebščino 1.011.263 Din in s kritjem 1.092.450 Din, torej s presežkom 81.187 Din, ter dovolil, da se za kritje

te potrebščine za leto 1922. pobira v vsem okolišu zbornice 25% na doklada od občne pridobnine in od pridobnine podjetij zavezanih javnemu polaganju računov. Predpisane doneske za trgovsko in obrtniško zbornico so zbornični volilni upravičenci zavezani plačevati v istih rokih kakor davke, ki so podstava za njih predpis.

ZELO PRIJETNO deluje lekarnarja Fellerja prijetno dišeči «Elsafluid», če se drgnejo z njim hrbet, roke, noge in celotno telo. «Elsafluid», to že 25 let prijubljeno sredstvo, ki se uporablja tudi kot lepilo (kosmetikum) ter služi negovanju kože, zob in ust, je mnogo močnejši in boljši kakor francosko žganje. 3 dvojne steklenice ali 1 specialna steklenica stane z zamotom in poštnino vred 48 kron. Razpošilja ga Evgen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 344 (Hrvaško).

Izjava.

Podpisani obžalujem, da sem obdržal narodnega poslanca Ivana Kirbiša, češ da je odpravil s ptujskega sejma Italijane, da so mogli naši mesarji po ceni kupovati živino, ter dobil več milijonov, ker je glasoval za ustavo. Zahvaljujem se mu, da je odstopil od obtožbe.

Jernej Kirbiš s. r.

Vabilo na občni zbor
Kmetijske zadruge v Spodnji Polskavi,

ki bo dne 2. aprila ob dveh popoldne v občinski sobi na Spodnji Polskavi.

Dnevni red:

- 1.) Poročilo načelnictva in nadzorništva.
- 2.) Volitev načelnictva in nadzorništva.
- 3.) Slučajnosti.

Ako bi občni zbor ob določeni uri ne bil sklopljen, bo ury pozneje drug občni zbor, s istim dnevnim redom, ki bo sklopal pri vsakem številu navzočih članov.

Odbor.

«Ekonom»,
osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 7
ima vedno v zalogi:

**drobno jedilno sol,
lepo suho koruzo,
kristalni sladkor,
milo za pranje,
pšenične otrobe,
pšenično moko št. 0,
pšenično moko za kruh,
semenski oves,
koruzno moko in zdrob.**

Dr. Ivan Hubad,

okrožni zdravnik in zobozdravnik v Skofji Loki.

ne ordinira od dne 18. marca

1922. do dne 7. aprila 1922.

Po najvišji ceni prevzema na vsaki postaji ter plačuje takoj

kostanjev les

Franjo Kupnik, Kostarivniška slatina, p. Podpiat pri Rogatem.

Proda se hiša

z vsem potrebnim gospodarskim poslopjem kakor tudi z inventarjem, živino, prasiči, orodjem i. dr. K hiši, ki je poleg cerkve, pripada tudi posestvo, obstoječe iz travnika, 5 njiv in 2 parcel gozda. Več pove lastnik Janex Miklič v Vidmu št. 33, p. Videm-Dobrepolje.

Les

okrogel, tesan, žagan,

drva in oglje

kupi v vsaki množini tržaška velefirma. Ponudbe pod «Trinajstič» na An zav. Drago Beseljak & drug v Ljubljani, Sodna ulica št. 5.

Vinogradniki pozor!

Naznanjam Vam, da imam še nekaj

tisoč trt „šmarnic“

na prodaj, ena 2 kroni. Kdor jih želi kaj kupiti, naj se oglasi hitro, ker drugače bodo razprodane.
Tone Zagoršek, trtničar v Dornavi, pošta Moškanjec.

! Pozor !

V zalogi imam vsakovrstne konjske in volovske vprežne opreme kakor tudi strojne jermene, gamaše, moške in ženske torbice (domač izdelak).

Raspošiljam tudi druge predmete, spadata v sedlarako in jermenarako stroko, vse po najnižjih dnevni cenah.

Za obilna naročila se priporoča

Gjudevit Starič, sedlarška delavnica, Ivančna gorica št. 16, p. Stična, Dolensko.

Drilne, lasostrizniške, brivne aparate in razno nožarsko in galant. robo raspošilja na veliko in na drobno po čudovito nizkih cenah veletrgovina in raspošiljalna

R. Stermecki,
Celje št. 367, Slovenija.

Zahtevajte ilustrirani cenik! Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar.

Pivovarna Tomaž Götz v Mariboru

si dovoljuje naznaniti vsem zalagam in gostilničarjem

postavitve centralnega skladišča za ljutomerski okraj in Prekmurje v Slatini-Radincih

zaradi olajšanja dobave svojega prvovrstnega piva v sodih in steklenicah.

Originalne cene.

Takojšnja postrežba.

Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 16

se priporoča za naročila vizitk, trgovskih pisem in kuvert ter vseh vrst tiskovin.

Iz Havra v Ameriko samo 6 dni.

Edina najkrajša črta preko Havra in Cherbourg v New York.

Predprodaja ladijskih listkov in železniških vozniških listkov za sosednje države.

Pojasnila daje koncesionirana potovalna pisarna

IVAN KRAKER v Ljubljani,

Kolodvorska ulica št. 41, nasproti glavnega kolodvora.

Oglasite se vedno v moji pisarni!

Elektromotorje

za kmetijstvo in obrt priporoča trdka

„Industrijsko-električno podjetje inž. Turnšek & Co.“

v Ljubljani, Sočna ulica št. 1,

podružnica v Mariboru,

Aleksandrova cesta št. 44, Edison-Saks.

Motorji so na zalogi, so prvovrsten fabrikat in se zanje jamči.

Umetna gnojila: kajnit, dušik, kali in fosfate

oddaja po najnižjih dnevni cenah

tvrdka Anton Tonejc in drug
Maribor, Mlinska ulica št. 23, tel. št. 68.

Podzaloge v Krškem, Šmartnem pri Litiji, Višnji gori, Semiču in Straži.

Na vprašanja glede gnojenja dajemo brezplačno pojasnila in navodila.

Blagovolite vzeti na znanje
otvoritev nove trgovine z železnino
in stroji na debel in na drobno

POZOR!

ŠOŠTERIČ, PETAN & ERKER
Ljubljana, Resljeva cesta št. 20.

POZOR!

To trdka pri nakupovanju posebno
priporočamo slavnemu občinstvu, zlasti
obrnikom in trgovcem na deželi.

Menjalnica

Slovenske eskomptne banke

Telefon
int. št. 3

Ljubljana

Telefon
int. št. 3

nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute po najugodnejših dnevni cenah, sprejema vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po najugodnejših pogojih; ima poseben borzni oddelek.

Kapital: K 20.000.000

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezerve okrog K 6.000.000

INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPTNO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 1

IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE

NAJKULANTNEJE

DENARNE VLOGE — NAKUP IN PRODAJA EFEKTOV, DEVIZ, VALUT — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR — AKREDITIVI — BORZA

„Gazela“

je nova znamka. V dobrem letu pa se je zaradi svoje kakovosti tako vpeljala, da se dobiva povsod in jo vse gospodinje zahtevajo.

Za bližajočo se spomlad in veliko noč

priporočamo svojo veliko zalogo različnega angleškega in češkega sukna, volnenega blaga za moške in ženske obleke, različno perilno blago, kakor platno, šifone, cefirje, tiskano v najnovejših vzorcih in bogati izberl, dalje različne volnene in šivane odeje za postelje, svilene, volnene in bombažaste rute za na glavo itd. Opozarjamo obenem — tudi na raznovrstne ostanke po zelo znižanih cenah. —

A. & E. SKABERNE

vletrgovina z manufakturnim blagom

LJUBLJANA, Mestni trg št. 10.

POZOR!

POZOR!

Zidarji in tesarji

se sprejemajo na stalno delo proti najvišji mezd, ki jo je določila „Zveza industrijoev v Ljubljani“.

Prenočišče v barakah zagotovljeno.

Mestni stavbnik RUDOLF KIFFMANN v Mariboru, Melje.

Vplačana dolniška glavnica
K 30.000.000.—

SLOVENSKA BANKA

Telefon št. 567.
Čekovni račun 12.205.

LJUBLJANA, Krekov trg št. 10, nasproti „Mestnega doma“.

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.